

فهرست مطالب

۹.....	دیباچه
۱۳.....	مقدمه
	بخش اول: مفاهیم، مبانی و بنیان‌های حقوق بین‌الملل زیست فناوری و حقوق
۱۹.....	اقتصادی و اجتماعی بشر
۱۹.....	فصل اول: مفاهیم، مبانی و کاربردهای زیست فناوری
۱۹.....	گفتار اول: مفاهیم زیست فناوری
۲۰.....	مبحث اول: مفاهیم فنی مرتبط با زیست فناوری
۲۲.....	مبحث دوم: مفاهیم اساسی زیست فناوری
۲۴.....	مبحث سوم: مفاهیم حقوقی مرتبط با زیست فناوری
	گفتار دوم: کاربردهای زیست فناوری و مخاطرات ناشی از توسعه غیرقانونی و
۲۶.....	فراقانونی آن
	مبحث اول: سیاست زیستی فراقانونی: کنترل جمعیت با بیوتروریسم و سلاحهای
۳۴.....	بیولوژیک
۴۰.....	مبحث دوم: آلودگی ژنتیکی و تخریب تنوع زیستی
۴۲.....	گفتار سوم: مبانی و بنیان‌های حقوق بین‌الملل زیست فناوری
	مبحث اول: رویکرد هنجارسازی و ابعاد کلی حقوق بین‌الملل ناظر بر زیست
۴۴.....	فناوری
۴۹.....	بند اول: زیست فناوری و فلسفه اخلاق
۵۵.....	بند دوم: حقوق بشر و اخلاق زیستی
۵۹.....	بند سوم: رویکردهای حقوق بین‌الملل محیط زیست نسبت به زیست فناوری
۶۴.....	بند چهارم: جایگاه زیست فناوری در تجارت و اقتصاد بین‌الملل
	مبحث دوم: زیست فناوری در ترازوی حقوق بین‌الملل معاهدات و اسناد حقوق
۶۹.....	بشری
۷۲.....	بند اول: زیست فناوری در اسناد حقوق بشری
۸۲.....	بند دوم: زیست فناوری در سایر معاهدات و اسناد جهانی و منطقه‌ای
۹۴.....	مبحث سوم: تحولات زیست فناوری در آیینہ عرف و اصول کلی حقوقی
۹۵.....	بند اول: اصل عدم تخصیص ژنوم انسان
۹۷.....	بند دوم: اصل احتیاط
۹۸.....	بند سوم: اصل پیشگیری
۹۸.....	بند چهارم: اصل ارزیابی خطر

۶ □ حقوق بین‌الملل زیست فناوری و حقوق اقتصادی اجتماعی بشر

- بند پنجم: اصل حق آگاهی و مشارکت ۹۹
- بند ششم: اصل رضایت ۹۹
- بند هفتم: اصل آلوده کننده-پرداخت کننده ۹۹
- مبحث چهارم: حقوق بین‌المللی زیست فناوری در کشاکش میان حقوق قوام یافته
و قوام نیافته ۱۰۱
- فصل دوم: مفاهیم و رهیافت‌های حقوق اقتصادی و اجتماعی بشر ۱۰۲
- گفتار اول: مبانی و رهیافت‌های حقوق اقتصادی و اجتماعی بشر ۱۰۳
- مبحث اول: رهیافت سیاسی (سوسیالیستی) ۱۰۵
- مبحث دوم: رهیافت حقوقی (نظریه عدالت و قرارداد اجتماعی) ۱۰۶
- گفتار دوم: جایگاه حقوق اقتصادی و اجتماعی بشر در نظام بین‌المللی حقوق بشر ۱۰۸
- مبحث اول: ماهیت تعهدات و تکالیف حقوق اقتصادی و اجتماعی بشر ۱۱۰
- مبحث دوم: اهمیت و ضرورت توجه به تحقق حقوق اقتصادی و اجتماعی بشر ۱۱۵
- مبحث سوم: قابلیت دادخواهی و سازوکار شکایت از دولتها در موارد نقض حقوق
اقتصادی و اجتماعی بشر ۱۱۶
- بخش دوم: زیست فناوری و حقوق اقتصادی و اجتماعی بشر ۱۲۳**
- فصل اول: تحقق و حمایت از حقوق اجتماعی بشر و کاربردهای زیست فناوری: چالشها
و راهکارها ۱۲۳
- گفتار اول: زیست فناوری و حق بر دانستن ۱۲۳
- مبحث اول: حق بر حفظ داده‌های ژنتیکی و حق بر آگاهی دیگران (جمعی): تعارض
یا همپوشانی ۱۳۱
- مبحث دوم: برچسب‌گذاری و حق بر انتخاب و آگاهی مصرف‌کنندگان ۱۳۶
- گفتار دوم: زیست فناوری و حق بر غذا ۱۴۴
- مبحث اول: پیامدها و چالش امنیت غذایی محصولات تراریخته ۱۴۹
- مبحث دوم: عناصر مختلف حق بر غذا و استفاده از محصولات غذایی تراریخته:
نوسان میان تعارض یا حمایت ۱۵۴
- مبحث سوم: انجام ارزیابی خطر در راستای ایمن‌سازی محصولات غذایی: راهکار
حمایتی از «حق بر غذا» ۱۵۸
- گفتار سوم: زیست فناوری و حق بر بهداشت و سلامت ۱۶۷
- مبحث اول: ملاحظات حق بر سلامت و بهداشت در حوزه ژنتیک انسانی: چالشها و
راهکارها ۱۷۷
- مبحث دوم: لزوم قاعده‌مندسازی شبیه‌سازی در گذار حق بر سلامت: تناقضات و
همپوشانی‌ها ۱۹۰
- مبحث سوم: دسترسی به داروهای ژنتیکی در گذار حق بر سلامت ۲۰۲
- گفتار چهارم: زیست فناوری و حق بر کار ۲۰۷

فهرست مطالب □ ۷

مبحث اول: تولید و عرضه بذره‌های تراریخته: تهدید یا فرصت برای تضمین امنیت شغلی و حق بر کار	۲۱۰
مبحث دوم: لزوم تحقق و حمایت از حق بر کار در عرضه و کاشت بذره‌های تراریخته	۲۱۴
فصل دوم: تحقق و حمایت از حقوق اقتصادی بشر و کاربردهای زیست فناوری: چالشها و راهکارها.....	۲۲۱
گفتار اول: زیست فناوری و حق بر توسعه	۲۲۱
مبحث اول: چالشهای مطرح در حوزه زیست فناوری از باب حق توسعه اقتصادی.....	۲۲۸
مبحث دوم: راهکار پیش‌رو.....	۲۲۹
گفتار دوم: زیست فناوری و حق بر مالکیت و ثبت اختراع	۲۳۷
مبحث اول: نظام حقوقی حاکم بر دسترسی و تسهیم منافع حاصل از منابع ژنتیکی و چالشهای آن	۲۴۱
بند اول: نظام حقوقی حاکم بر مالکیت منابع ژنتیکی	۲۴۲
بند دوم: نظام حقوقی حاکم بر دسترسی و تسهیم منافع	۲۴۷
بند سوم: چالشها و راهکارهای نظام دسترسی و تسهیم منافع	۲۵۵
مبحث دوم: چالشهای حاکم بر نظام ثبت اختراع در زیست فناوری.....	۲۶۳
بند اول: چالشهای ناشی از تعارض حق‌ها: رویکرد اقتصاد محور یا حقوق بشر محور؟	۲۶۵
بند دوم: راهکارهای ممکن	۲۷۰
گفتار سوم: مقررات سازمان تجارت جهانی و زیست فناوری: چالشها و راهکارها	۲۷۷
مبحث اول: تحلیل مقررات سازمان تجارت جهانی در زمینه واردات محصولات زیست فناوری	۲۷۸
بند اول: تحلیل موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت (گات).....	۲۷۹
بند دوم: تحلیل موافقتنامه SPS و TBT: الزامات متفاوت؟	۲۸۵
بند سوم: جمع الزامات موافقتنامه‌های SPS، TBT و پروتکل کارتاژنا: بروز تعارض در عمل	۲۸۷
بند چهارم: اختلافات تجاری بین‌المللی ناشی از نگرشهای گوناگون نسبت به محصولات اصلاح شده ژنتیکی: نظام رویه‌ای	۲۹۲
مبحث دوم: راهکارهای پیش‌رو	۲۹۵
نتیجه‌گیری و پیشنهادات	۲۹۹
منابع و مأخذ	۳۱۳